

grens event

14 juni

Ontwerp het grensland

Wat als we de grens niet langer als het einde van het land zien, maar als het begin ervan?

Wat als we de grens wegdenken, of hem juist theatraal versterken?

Op zoek naar alternatieve impulsen voor een grensoverschrijdende samenwerking!

Kosten Event, inclusief boek Grensland|Borderland en lunch: 55 euro

Aanmelden: <http://grensevent.eventbrite.nl>

Informatie: grensevent@gmail.com

Fort Lillo

Ontwerpers en onderzoekers presenteren aan, en discussiëren met beleidsmakers en bestuurders over de betekenis en toekomst van het grensland van Nederland-België en Nederland-Duitsland.

Ter gelegenheid van het verschijnen van het boek **Grensland|Borderland**.

Organisatie en presentatie

Mark Eker (Mark Eker landschapsarchitectuur)

Henk van Houtum (Nijmegen Centre for Border Research, RU)

debatleider / commentator: **Bas Heijne**, schrijver, columnist NRC en interviewer

Grensland|Borderland bevat de resultaten van ontwerpend onderzoek naar het landschap van de Nederlands-Belgische en Nederlands-Duitse grens, inclusief foto-essays door **Harry Cock** en **Paul Leclercq**. Met bijdragen van Hanco Jürgens, Martine van Kampen, Gijs Wallis de Vries, Olga Russel e.a..

ISBN 978-90-75271-54-6. 17 x 24 cm, ca 400 pg's. Winkelprijs € 34,90.

Mede mogelijk gemaakt door het Stimuleringsfonds Creatieve Industrie, Atelier Rijksbouwmeester, Platform 31 / RU Nijmegen / Gemeenten Heerlen, Hengelo, Maastricht, Nijmegen / KvK Centraal Gelderland / CBK Zeeland.

Productie grensevent: Make Art Projects MAP.

Vlag: Florentijn Hofman, Nederland - België / België - Nederland, 2006

Wat te doen met de grens?

De grens van Nederland mag zich verheugen in nieuwe belangstelling. Soms in een sfeer van conflict en met verhitte discussies zoals bij de Hedwigepolder, soms in een sfeer van weemoed en nostalgie zoals in het VPRO programma 'De Grens' met Tommy Wieringa. Het grensland is een landschap dat tot de verbeelding spreekt, het spreekwoordelijke einde van ons land. Tot daar en niet verder.

Dit jaar is het precies twintig jaar geleden dat de oude Europese douaneposten hun functie verloren en grenzen een andere betekenis kregen in de Europese Unie. En daarmee is ook het grensland zelf van karakter veranderd. De EU probeert om de landen grensoverschrijdend aan elkaar te smeden, maar dat is geen onverdeeld succes. Het eindeplangebied-denken is hardnekkig.

Wat nu als we de grens niet langer als het einde van het land zien, maar als het begin ervan? Die vraag vormde het uitgangspunt van de studie Grenslandschap en het Onderzoeksprogramma 'De Grens als Vertrekpunt'. De resultaten van de rijke opbrengst hiervan worden gepresenteerd en bediscussieerd op dit GrensEvent, waar ook het boek **Grenslan**d|Borderland (Blauwdruk, Wageningen) z'n première beleeft. Het Event vindt plaats in de historisch belangrijke grensplaats Fort Lillo. Van het gehele internationale grensland heeft Zeeuws Vlaanderen de scherpste grens tussen dicht- en dunbevolkt, tussen dicht en open landschap: een sublieme kans voor innovatie in grensoverschrijdend denken, ontwerpen en beleid.

Op het GrensEvent bespreken onderzoekers, grensbeleidsmakers en bestuurders de waarde en mogelijkheden voor de toekomst van het

grens event

grensland. Speciaal voor dit Event zijn voor de Hedwige en omgeving toekomstschetsen gemaakt. Het zijn mogelijke uitwerkingen van de karikaturale scenario's uit het boek **Grenslan**d|Borderland. Ze laten zien dat de Hedwige een 'Borderscape' van de eerste orde is die veel meer zou kunnen zijn dan "compensatienatuur". H+N+S Landschapsarchitecten ontwerpt met Patrick Meire vanuit het scenario Gemeenschap (de grens radicaal wegdenken). Een Vlaams team en een Nederlands team ontwerpen ieder expliciet vanuit het scenario Verlangen (de grens op een theatrale manier versterken).

We mengen ons niet in discussies over het wel of niet ontpolderen, hebben geen banden met belangenorganisaties, noch vertolken we hun standpunten. Doel is te laten zien hoe de rijkdom aan grenslandschappen en de verschillen langs (en over) de grens geadresseerd kunnen worden en als alternatieve impulsen kunnen dienen voor grensoverschrijdende samenwerking. Hoe verschillen gevierd kunnen worden en vertaald in innovatieve perspectieven voor grenzeloze regionale landschappen. Of juist uitvergroet tot weerbarstige landschappen vol contrast en grensvormen. Het Event wordt voor ons een succes als we verbinding weten te maken tussen de ontwerpende en onderzoekende discipline aan de ene kant en grensbeleidsmakers en - bestuurders aan de andere kant. En tussen de ontwerpers, beleidsmakers en bestuurders aan weerszijden van de grens. Wat is er wenselijk en mogelijk? Welke verleidelijke perspectieven zijn denkbaar, niet ondanks maar dankzij de grens? De dubbelzijdigheid en tweespalt die het grensland kenmerken worden dus opgevat als een mogelijkheid, als een kans voor andere manieren van ruimtelijk ontwerpen, planning en beleid. Kortom, ontwerp het Grensland!

programma 14 juni

- 10.00 Aanvang en welkom door **Bas Heijne**
- 10.15 **Hanco Jürgens** (DIA-UVA)
Fort Lillo en de geschiedenis van de grens.
- 10.30 **Henk van Houtum** (Nijmegen Centre for Border Research, RU)
De grens als constructie. Over insluiten en uitsluiten, identificatie, onbewuste vanzelfsprekendheden en morele geografie.
- 11.00 **Mark Eker** (Mark Eker landschapsarchitectuur)
De resultaten van de studie Grenslandschap, toegespitst op de ontdekkingen in het grensland van NL-BE, NL-D en de meerwaarde van de verbeelding.
- 11.30 Reacties door **Lodewijk Nolson** (gemeente Terneuzen), **Frank de Mulder** (provincie Oost-Vlaanderen) en **Dick van der Wouw** (Scoop)
plenaire: reacties en reflecties onder leiding van Bas Heijne
- 12.00 Naar de **Festina Lente** voor grensvaren op de **Schelde**
- 12.15 Op de Schelde: aanbieding van **Grenslan**d|Borderland aan **Frank Hulle** (wethouder gemeente Terneuzen) en **Frank Wassenberg** (Platform 31) + korte reacties
- 12.45 Lunch op de boot
- 14.00 Terug aan wal
- 14.15 **'De Grens als Vertrekpunt'** - presentaties van postdoc- en promotieonderzoeken RU Nijmegen:
Mariska van der Giessen: 'Back to basics? Samenwerking aan de NL-D grens, van lokaal initiatief naar Europees programma.'
Joren Jacobs: Tussen EUtopie en Werkelijkheid - hoe grensoverschrijdende ruimtelijke planning juist grenzen bevestigt.
Krisztina Varro: 'Culturele samenwerking in de Euregio Maas-Rijn - 'Themapark Europa' of (ook) échte proeftuin'
- 15.15 Reacties door **Marije Gerrist** (gemeente Nijmegen) en **Guido Wevers** (Maastricht Culturele Hoofdstad 2018)
plenaire: reacties en reflecties onder leiding van Bas Heijne
- 16.00 **3 x ontwerpend onderzoek** naar (omgeving) Hedwige- en Prosperpolder door:
H+N+S landschapsarchitecten (Jandirk Hoekstra, Patrick Meire)
Hein van Lieshout & Stijn de Weerd
LAMA landscape architects (Claire Laeremans, Jorrryt Braaksmal)
plenaire: reacties en reflecties onder leiding van Bas Heijne
- 17.00 Debat **'Van ontwerp en onderzoek naar beleid'**
verzamelde sprekers met special guests onder leiding van Bas Heijne
- 17.30 Afsluiting en borrel